22vra00117

Voorstel Commissie

Onderwerp
Sondering commissie voor aanwending middelen uit de reserve crisismaatregelen gemeente Beek

Inhoud

De bij de jaarrekening 2020 ingestelde reserve crisismaatregelen had tot doel om middelen te kunnen inzetten te demping/ verlichting van crises. De aanleiding in 2021 was de coronacrisis die in al haar omvang maatschappelijk ontwrichtend werkte. Om de effecten zoveel mogelijk te dempen en de samenleving, ondernemers en bedrijfsleven hierin te ontzien, dan wel te ondersteunen bij het proces naar herstel, is het Coronaherstelplan “Baek to normal” door de raad vastgesteld op 15-06-21. Begin 2022 is de raad geïnformeerd over de vorderingen van de genomen maatregelen en de uitputting van het ter beschikking gestelde budget. Hierbij is vastgesteld dat diverse maatregelen uit medio 2021 inmiddels achterhaald waren omdat in de uitvoering het rijk deze taken had overgenomen. Vervolgens zijn aanvullende voorstellen van zowel de raad als het college opgevoerd. Deze zijn ambtelijk en bestuurlijk beoordeeld en daaruit zijn een drietal voorstellen voorgedragen voor instemming door de gemeenteraad. Alvorens dit te doen worden deze voorstellen sonderend voorgelegd aan de commissie Inwonerszaken.

Omdat de essentie van de reserve crisismaatregelen het acteren als lokale overheid betreft in het geval van een crisis is het opportuun om de huidige problematiek van de extreem gestegen energielasten te betrekken bij de reserve crisismaatregelen. Immers, deze crisis overschaduwt momenteel de coronacrisis.

Inhoudelijke overwegingen

1. Afsluiten van het Coronaherstelplan “Baek to Normal”

Het in 2021 door de raad vastgestelde coronaherstelplan “Baek to normal” omvatte een 21-tal activiteiten die tot doel hadden om de effecten van de coronapandemie voor de Beekse samenleving zoveel mogelijk te dempen. De looptijd van het herstelplan eindigt na Q3/2022. Samengevat zijn 4 van de 21 activiteiten niet ten uitvoering gebracht. Daarnaast zijn de andere 17 activiteiten geheel of gedeeltelijk uitgevoerd. Een belangrijke reden waarom niet alle maatregelen uit het gehele plan in zijn volledigheid zijn uitgevoerd is gelegen in het feit dat de rijksoverheid gedurende de looptijd van het herstelplan met additionele maatregelen is gekomen, waardoor de noodzaak om op lokaal niveau activiteiten uit te voeren is verlegd naar de rijksoverheid. Ook is gebleken dat de inschatting die vooraf is gemaakt over het gebruikmaken van de maatregelen door de Beekse samenleving soms wat te hoog is ingeschat waardoor middelen onbesteed zijn gebleven.

2. De restantmiddelen uit het coronaherstelplan naar de reserve crisismaatregelen

Bij de afronding van het coronaherstelplan “Baek to normal” is vastgesteld dat een gedeelte van het door de raad ter beschikking gestelde budget ongebruikt blijft. De verklaring hiervoor is eerder in dit voorstel reeds toegelicht. De nog resterende facturen die in 2022 verwacht worden zullen het ongebruikte budget naar verwachting laten eindigen op ongeveer €104.800,-. De raad wordt voorgesteld om deze middelen te laten terugvloeien naar de reserve crisismaatregelen en deze een alternatieve bestemming te geven in het kader van crisismaatregelen.

3. Aanvullende maatregelen in het kader van corona

Bij de behandeling van de Jaarrekening 2021 is de stand van zaken aan de orde gekomen rond de uitvoering van het Beekse coronaherstelplan. Daarbij is al kenbaar gemaakt dat sommige activiteiten niet tot uitvoering worden gebracht, met de eerdere redenen omkleed. Vervolgens zijn door de raad en vanuit het college additionele voorstellen naar voren gebracht die tot doel hadden om het herstelplan te voorzien van nieuwe initiatieven die op dat moment in het kader van de coronapandemie een bijdrage leveren aan het dempen van de effecten van de pandemie.

Deze voorstellen richtten zich op een aantal aandachtsgebieden;

- Maatregelen om ondernemers en inwoners te compenseren voor gemeentelijke heffingen en eventuele boetes, opgelegd door de Limburgse belastingdienst BSGW bij wanbetalingen
- Maatregelen om het ondernemerschap in Beek te stimuleren
- Maatregelen om het verenigingsleven verder te ondersteunen, onder ander door compensatie voor (zo mogelijk) teruglopende ledenaantallen
- Maatregelen ter voorkoming van eenzaamheid
- Eventueel verlengen van succesvolle maatregelen uit de eerste versie van het coronaherstelplan.

Uit de analyse en beoordeling van de voorstellen is naar voren gekomen dat met name de maatregelen ter compensatie van gemeentelijke heffingen en boetes aan ondernemers en inwoners op juridische en uitvoeringstechnische bezwaren stuiten, mede na consultatie van de uitvoeringsinstantie voor gemeentelijke heffingen, de BSGW.
Het stimuleren van het ondernemerschap, zeker ook ten tijde van de coronapandemie blijft een speerpunt voor het college. Om die reden wordt voorgesteld om te voorzien in de cofinanciering van het BIZ- uitvoeringsplan Centrum Beek. Samen met de Beekse centrum-ondernemers wordt voor de uitvoering van een plan van aanpak opgesteld waaruit het tekort voor de Beekse ondernemers zichtbaar zal worden en daarmee de behoefte aan cofinanciering. Voorgesteld wordt om hiervoor een bedrag van €20.000,- te reserveren.

De activiteiten uit het coronaherstelplan rond het tegengaan van eenzaamheid en om verenigingen te ondersteunen bij het tegengaan van ledenverlies heeft een positief effect gesorteerd. Uit de in te dienen subsidieaanvragen voor 2023 zal aangetoond worden in hoeverre de verenigingen ook daadwerkelijk hun ledenaantal in stand hebben weten te houden, dan wel de terugloop hebben weten te beperken. In voorkomend geval kan het, voor verenigingen wiens ledenaantal toch aanzienlijk is teruggelopen, wenselijk zijn dat door middel van maatwerk die verenigingen worden ondersteund in het wederom op niveau krijgen van het ledenaantal. Voorgesteld wordt om voor deze, mogelijk te verwachten activiteiten een bedrag te reserveren van €5.000,-.

Maatregelen die aantoonbaar succesvol zijn gebleken zouden ook na het expireren van de looptijd van de huidige maatregelen in aanmerking kunnen komen voor verlenging. Om hierin te kunnen voorzien wordt voorgesteld om een bedrag te reserveren van €10.000,- om daarmee een succesvolle voortzetting van een maatregel te financieren. In het geval dat de evaluatie uitwijst dat er geen voorstellen voor voortzetting in aanmerking komen, dan kan het gereserveerde bedrag van €10.000,- onderdeel gaan uitmaken van het budget voor inzet van energiemaatregelen.

4. Maatregelen in het kader van de energiecrisis.

De nadruk van de reserve crisismaatregelen heeft bij aanvang van de reserve in 2022 voornamelijk gelegen op de coronacrisis. De genomen maatregelen uit het eerste plan, als ook de aanvullend voorgestelde maatregelen, hebben hier voornamelijk betrekking op.
In 2022 heeft zich een nieuwe crisis gemanifesteerd, namelijk de energiecrisis. Hoofdzakelijk ten gevolge van het conflict tussen de Russische Federatie en Oekraïne en alle daaruit voortvloeiende verwikkelingen, heeft ertoe geleid dat Nederland in een energiecrisis is terechtgekomen.
Het opschorten, dan wel sterk verminderen van de energietoevoer vanuit de Russische Federatie heeft ertoe geleid dat de kosten voor energie zijn geëxplodeerd. Burgers en bedrijven zijn geconfronteerd met verhogingen van de energielasten, in veel gevallen leidend tot verdubbelingen of meer van de kosten. De rijksoverheid heeft hiervoor diverse maatregelen genomen:

- Er is een energietoeslag gekomen voor de doelgroep met een inkomen tot 120% van de toepasselijke bijstandsnorm van €800,-.
- Deze energietoeslag in medio dit jaar verder verhoogd met €500,- tot een totaal van €1.300,-. Het rijk voorziet ook in 2023 in deze energietoeslag voor de betreffende doelgroep.
  De uitvoering van deze regeling in de gemeente Beek is ondergebracht bij Vidar, het participatiebedrijf in de Westelijke Mijnstreek. Om de doelgroep te bereiken is bijzonder veel geïnvesteerd in de communicatie en de begeleiding en ondersteuning bij het aanvragen van de energietoeslag, onder andere door het inrichten van een ondersteuningspunt in Beek en alle omliggende kerkdorpen, onderdeel van de gemeente Beek.
- Via een specifieke uitkering aan de gemeenten is van rijkswege voorzien in middelen om duurzaam te investeren in het terugdringen van energielasten. Dit terugdringen van energielasten betreft de doelgroep met een inkomen tot 120% van de toepasselijke bijstandsnorm. In de raadsvergadering van 13 oktober j.l. is het plan van aanpak “energiecampagne armoede gemeente Beek” aan de orde gekomen.
- Inmiddels is ook bekend dat van rijkswege een pakket van ondersteuning aan ondernemingen (onder voorwaarden) wordt ontwikkeld ter gedeeltelijke compensatie van de sterk gestegen energielasten.

Naar verwachting van het college zullen al deze maatregelen niet alle effecten van deze energiecrisis het hoofd kunnen bieden en daarmee de negatieve effecten voor ondernemers en inwoners weten te dempen of te compenseren. Dit heeft met name betrekking op de huisvesting van het Beekse maatschappelijke vastgoed. Daarom is het college van mening dat aanvullende maatregelen nodig zullen zijn om ook vanuit de gemeente een bijdrage te leveren aan deze energiecrisis. Om die reden stelt het college voor om het de reserve crisismaatregelen, na het overhevelen van de restantmiddelen uit het coronaherstelplan ‘Baek to normal”, in te zetten voor maatregelen in het kader van de energiecrisis. Naar verwachting zal de hoogte van deze reserve afgrond €199.000,- bedragen.

5. Aansluiting van de additionele voorstellen met het collegeprogramma 2022- 2026

De voorgestelde aanvullende maatregelen in het kader van de coronacrisis dragen in belangrijke mate bij aan de opgave “Levendig samenleven” uit het collegeprogramma. Hierin is opgenomen dat geïnvesteerd wordt in duurzame huisvesting voor de Beekse verenigingen en maatschappelijke partners. Duurzaam qua energiehuishouding en exploitatie. Daarbij is tevens opgenomen dat er een inventarisatie zal worden gemaakt, resulterend in een plan van aanpak, om samen met de stakeholders, onder andere verenigingen, gekeken gaat worden naar de exploitatie en de energiehuishouding. Door het vrijmaken van de middelen uit de reserve crisismaatregelen kan worden voorzien in de financiering van deze opgave.

Financiële overwegingen

De financiering van de aanvullende coronamaatregelen en de maatregelen met betrekking tot de energiecrisis zal conform dit voorstel plaatsvinden vanuit de reserve crisismaatregelen.
De Ontwikkeling van het verloop van onttrekkingen in 2022 uit deze reserve is in het hierna volgende overzicht weergegeven. Deze zijn aan te treffen onder “Geplande onttrekkingen en stortingen in 2022 & 2023”. Wanneer deze geprognotiseerde vrije ruimte ad. €128.960,84 wordt toegevoegd aan het restantsaldo na de beëindiging van het coronaherstelplan ad. €104.797,81, ontstaat een cumulatieve stand van de reserve (na einde coronaherstelplan) van €233.758,75.

Wanneer de voorstelde aanvullende maatregelen worden uitgevoerd zal dit gepaard gaan met een benodigd budget van €35.000,-, toegelicht in het volgende schema onder “nieuwe maatregelen inz. Corona). Wanneer dit in mindering wordt gebracht op de reserve crisismaatregelen resteert voor energiemaatregelen een budget van €198.758,75.

De mogelijkheid bestaat dat zowel eind 2022 als begin 2023 er nog nagekomen facturen in het kader van het Coronaherstelplan “Baek to Normal” ontvangen zullen worden. Om uit het resterende budget van de reserve crisismaatregelen nog enige budgettaire ruimte hiervoor te reserveren, wordt de raad voorgesteld om het budget dat resteert voor inzet energiemaatregelen te maximeren op €175.000,- .

Beslispunten

Sonderend kennisnemen van het concept voorstel voor de aanwending middelen uit het fonds crisismaatregelen gemeente Beek en zo nodig op- en aanmerkingen te leveren dan wel suggesties tot aanvulling te doen ten aanzien van het bestedingsvoorstel en de concept voorstellen richting de raad van december:

1. In te stemmen met het afsluiten van het Coronaherstelplan per 8 december 2022 en de restantmiddelen terug te storten in de reserve crisismaatregelen en een en ander te verwerken in de slotwijziging 2022.
2. Maatregelen voor ondernemers zoals voorgesteld vanuit de raad. Dit vorm te geven door een bedrag van €20.000,- te reserveren voor incidentele cofinanciering van het BIZ- uitvoeringsplan Centrum Beek.
3. Maatregelen voor verenigingen met dalende ledenaantallen door Corona, zoals voorgesteld vanuit de raad. Dit vorm te geven door het reserveren een bedrag van €5.000,- ten behoeve van het ondersteunen van Beekse verenigingen die in 2022 aantoonbaar het ledenaantal hebben zien afnemen.
4. Het voortzetten van succesvol gebleken maatregelen, na evaluatie, uit het eerste pakket maatregelen, zoals voorgesteld vanuit de raad. Dit vorm te geven door hiervoor een bedrag van €10.000,- te reserveren.
5. Het beschikbaar stellen van €175.000,- uit de reserve crisismaatregelen voor maatregelen ter verlichting van de energiecrisis voor gemeentelijke gemeenschappelijke accommodaties en een en ander te verwerken in de slotwijziging 2022.